

สมรรถนะของครู 4 ด้านที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนมากที่สุด
4 TEACHER COMPETENCIES THAT MAKE THE GREATEST
IMPACT ON STUDENTS' LEARNING

Corresponding author¹
puangpen@g.sut.ac.th¹

พวงเพ็ญ อินทรประวัต¹, ณัฐกร ดวงพระเกษ²
และ จิตร์รัตน์ คล่องดี³
Puangpen Intraprawat¹, Nathakorn Duangprakes²
and Titirat Klongdee³

Received: Feb 19, 2021

Revised: May 12, 2021

Accepted: May 19, 2021

บทคัดย่อ

คุณภาพของการศึกษาขึ้นอยู่กับคุณภาพของครู ครูควรรู้ว่า ตนเองจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจและมีทักษะในด้านใดบ้างที่จะกลายเป็นครูที่มีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน และในเวลาเดียวกัน การเตรียมครู ที่สามารถสอนผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นหน้าที่หลักของสถาบันที่จัดการศึกษาให้กับครู บทความนี้จะเป็นการนำเสนอสมรรถนะของครู 4 ด้าน คือ การสอนในชั้นเรียน การบริหารจัดการชั้นเรียน การวัดผลระหว่างเรียน และสมรรถนะด้านทักษะชีวิตส่วนตัวของครู ซึ่งสมรรถนะทั้ง 4 ด้านนี้ได้รับการยืนยันจากงานวิจัยทั้งหลายแล้วว่าเป็นสมรรถนะที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนมากที่สุด ดังนั้น สมรรถนะเหล่านี้จึงเป็นสมรรถนะที่ครูต้องพัฒนาตนเองและเป็นสมรรถนะที่สถาบันการจัดการศึกษาให้กับครูจะต้องใช้เป็นแกนในการพัฒนานักศึกษาครูเพื่อให้ครูกลายเป็นครูมืออาชีพ

คำสำคัญ: สมรรถนะของครู, คุณภาพการศึกษา, ผลกระทบต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

¹รองศาสตราจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

²อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทพสตรี

³อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทพสตรี

ABSTRACT

The quality of education goes with quality of teachers. Teachers themselves should realize which knowledge, understanding and skills needed for being proficient teachers. Similarly, the core function of teacher colleges is to train efficient future teachers. This article aims at proposing 4 teacher competencies: namely, instructional delivery, classroom management, formative assessment, personal competencies (Soft skills) that have been proved from educational research that they can make the greatest Impact on students' learning. These competencies, therefore, need to be acquired by all professional teachers and they are the core for teacher colleges to effectively train their future teachers.

Keywords: Teachers' Competencies, Quality of Education, Impacts on Students' Learning

บทนำ

ระบบการศึกษาที่เข้มแข็งขึ้นอยู่กับคุณภาพของครู คุณภาพของครูจึงเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญของคุณภาพการศึกษา เพราะครูทำหน้าที่พัฒนาผู้เรียน ทั้งในด้านความรู้ ความคิด และการมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อการดำรงตนอยู่ในสังคม ถ้าครูเป็นผู้ที่มีสมรรถนะสูง ผู้เรียนก็จะได้รับการพัฒนาให้เป็นผู้ที่มีคุณภาพสูงตามไปด้วย เพราะ คุณภาพของผู้เรียนขึ้นอยู่กับสมรรถนะของครู (McKinsey, 2007)

ในประเทศไทย กระทรวงศึกษาธิการ (2553) กำหนดสมรรถนะของครูไทยไว้ 2 ประเภท คือ สมรรถนะหลัก และ 5 ประการ และสมรรถนะของปฏิบัติงาน 6 ประการ ซึ่งสาธารณชนคาดหวังว่า สมรรถนะต่าง ๆ ของครูเหล่านี้ล้วนแต่มีส่วนในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนทั้งสิ้น

แต่มีข้อสงสัยต่อไปว่า ในบรรดาสมรรถนะของครูเหล่านี้ มีสมรรถนะใดบ้างที่สร้างความแตกต่าง ในการเรียนรู้ของผู้เรียนได้มากที่สุด เพื่อที่สถาบันการศึกษาที่ทำหน้าที่ผลิตครูจะได้นำไปเป็นเป้าหมายหลักในการพัฒนาผู้เรียนของตนต่อไป

จากผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน พบว่า สมรรถนะของครูใน 4 ด้านต่อไปนี้ เป็นสมรรถนะที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนได้มากที่สุด

1. วิธีสอนในชั้นเรียน
2. การบริหารจัดการชั้นเรียน
3. การวัดผลระหว่างเรียน (Formative assessment) และ
4. สมรรถนะส่วนตัวของครู (Soft skills)

ผลของสมรรถนะครูในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนหลายประการ ที่สำคัญ คือ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนและโรงเรียน มีกระตือรือร้น และตั้งอกตั้งใจเรียนอย่างเต็มตาม ศักยภาพ ซึ่งส่งผลต่อเนื่องไปยังผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่สูงขึ้นด้วย ด้วยเหตุนี้ จึงอาจสรุปได้ว่า ครูต้องได้รับการพัฒนาในสมรรถนะต่าง ๆ อย่างน้อยที่สุด คือ สมรรถนะทั้ง 4 ด้านนี้ เพื่อที่ครูจะได้ใช้ในการ พัฒนาผลการเรียนรู้ของผู้เรียนและเพิ่มคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น นอกจากนี้ การพัฒนาสมรรถนะทั้ง 4 ประการของครูยังช่วยทำให้ครูกลายเป็นครูผู้มีประสิทธิภาพและมีความยั่งยืนในวิชาชีพต่อไป

บทความนี้ ใคร่จะขอนำเสนอประเด็นสำคัญ ๆ เกี่ยวกับคุณภาพครู โดยการตอบคำถาม 3 ข้อ ต่อไปนี้ คือ 1) สมรรถนะของครู คือ อะไร 2) เพราะเหตุใดสมรรถนะของครูจึงมีความสำคัญ และ 3) สมรรถนะ ของครูด้านใดบ้างที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนมากที่สุด

สมรรถนะของครู คือ อะไร

สมรรถนะ หมายถึง ความสามารถอันยอดเยี่ยมของบุคคลในการปฏิบัติงาน ซึ่งประกอบขึ้นด้วย 1) ความรู้ 2) ทักษะ 3) ความสามารถ และ 4) คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) ส่วนสมรรถนะของครู หมายถึง ทักษะ ความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมส่วนตนของครูในการปฏิบัติหน้าที่ครูได้อย่างยอดเยี่ยม ที่สามารถช่วยให้ ผู้เรียนทุกคนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ได้อย่างสูงสุดตามศักยภาพของตน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) จำแนกสมรรถนะของครูออกเป็น 2 ประเภท คือ สมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำสายงาน สมรรถนะหลักประกอบขึ้นด้วยสมรรถนะย่อย 5 ด้าน คือ 1) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน 2) การบริการที่ดี 3) การพัฒนาตนเอง 4) การทำงานเป็น ทีม และ 5) จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู ส่วนสมรรถนะประจำสายงานประกอบด้วยสมรรถนะย่อย 6 ด้าน คือ 1) การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ 2) การพัฒนาผู้เรียน 3) การบริหารจัดการชั้นเรียน 4) การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน 5) ภาวะผู้นำครู 6) การสร้างความสัมพันธ์และ ความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้

ส่วน Slavik (2008) ระบุว่า สมรรถนะเฉพาะของครูประกอบด้วยสมรรถนะย่อย 5 ประการดังนี้

1. มีองค์ความรู้ด้านวิชาชีพครูในระดับเชี่ยวชาญ
2. สามารถประยุกต์ประสบการณ์ด้านวิชาชีพครูในการสอนรายวิชาต่าง ๆ
3. สามารถถ่ายโอนความรู้จากศาสตร์อื่น ๆ ไปสู่อายวิชาต่าง ๆ ที่สอนได้
4. สามารถบูรณาการความรู้จากศาสตร์อื่น ๆ เข้ากับรายวิชาที่สอนได้และสร้างความเชื่อมโยงให้เห็น ความสัมพันธ์เป็นภาพรวมได้

5. สามารถระบุและใช้ข้อมูลในสาระวิชาเอกและมีทักษะในการใช้ข้อมูลด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและ การสื่อสารได้

นอกจากนั้น Slavik (2008) ยังระบุว่า สมรรถนะมีคุณลักษณะ 4 ประการ คือ

1. สามารถพัฒนาได้
2. มีหลากหลาย
3. ยืดหยุ่นได้
4. เป็นผลที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์และกระบวนการเรียนรู้

จากความหมายของสมรรถนะครูดังกล่าว สรุปได้ว่า สมรรถนะครู หมายถึง ความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะเฉพาะตัว ที่ทำให้ครูสามารถปรับตัวให้เข้ากับงานที่ทำ คือ การเรียนการสอน และสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ดีโดยการนำเอาความรู้และความสามารถต่าง ๆ นั้น ไปประยุกต์ใช้ เพื่อให้ผู้เรียน ประสบความสำเร็จทางการเรียน และเป็นสมรรถนะที่สามารถพัฒนาโดยการเรียนรู้และจากประสบการณ์

เพราะเหตุใด สมรรถนะของครูจึงเป็นเรื่องสำคัญ

ครูในปัจจุบัน ที่อยู่ในยุคของการเปลี่ยนแปลงของโลกจะต้องเป็นผู้ที่ต้องมีพลังในการปรับเปลี่ยนตัวเองให้เป็นครูผู้ที่มีสมรรถนะสูง เพื่อที่จะสามารถจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ เพราะในระดับโรงเรียนนั้น ครูเป็นปัจจัยที่ทรงพลังที่สุดในการช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน (Babu & Mendro, 2003; Sanders & Rivers, 1996)

สมรรถนะของครูมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับประสิทธิผลของการสอน ครูที่มีสมรรถนะสูง จะสร้างบรรยากาศภายในห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน และดำเนินการสอนในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะครูมีสมรรถนะต่าง ๆ อันได้แก่ ความรู้ด้านเนื้อหา การวางแผนการเรียนการสอน การสร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียน ทักษะการนำเสนอ การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน การประเมินผลและการบริหารจัดการห้องเรียน และใช้สมรรถนะเหล่านี้แบบบูรณาการในระดับที่เหมาะสม

คำถามต่อไปที่น่าสนใจ คือ เราจะรู้ได้อย่างไรว่า ครูคนใดเป็นครูผู้ที่มีสมรรถนะสูงหรือในอีกมุมมองหนึ่ง คือ สมรรถนะด้านใดของครูที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนมากที่สุด

สมรรถนะของครูที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนมากที่สุด

คำตอบของคำถามนี้ สามารถพิจารณาได้อย่างชัดเจนจากผลการวิจัยทางการศึกษาค้นคว้าต่อไปนี้ (Wenglinsky, 2002; Hattie, 2009)

สมรรถนะที่ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเพิ่มขึ้นได้มากที่สุด คือ สมรรถนะ 4 ด้านต่อไปนี้ 1) การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน 2) การบริหารจัดการชั้นเรียน 3) การวัดผลระหว่างเรียน 4) สมรรถนะด้านทักษะชีวิตส่วนตัวของครู

ด้านที่ 1. การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน ผลงานวิจัยชี้ให้เห็นว่า การเรียนรู้ที่ดีจะเกิดขึ้นในบรรยากาศการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเรียนรู้อย่างเข้มข้น ผู้เรียนได้รับมีการแนะแนวทางในการเรียนรู้และเปิดโอกาส

ให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้จนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง (Hattie, 2009) และแนวทางการสอนวิธีหนึ่งที่ทำให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ดังกล่าว คือ วิธีการสอนที่ชัดเจน (Explicit instruction) คำว่า “วิธีการสอนที่ชัดเจน” อาจตีความได้หลายอย่าง บางคนอาจพิจารณาในแง่ลบว่า เป็นการสอนแบบตรงที่ครูบรรยายและนักเรียนนั่งฟังอย่างเงียบ ๆ หรือบางคนตีความว่า เป็นวิธีการสอนที่ครูใช้เมื่อสอนกลวิธีการคิด (Cognitive strategies) หรือเป็นวิธีการสอนที่ครูผู้มีประสิทธิภาพทั้งหลายใช้สอนในชั้นเรียนดังที่ปรากฏในงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับครู (Roshenshine, 2008a) ซึ่งในบทความนี้จะใช้ความหมายในประการหลังนี้

วิธีการสอนที่ชัดเจนมีโครงสร้างชัดเจนและมีการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ กล่าวคือ มีการกำหนดจุดประสงค์ของการเรียนรู้ที่ชัดเจน มีหลักการและเหตุผลในการเรียนรู้ทักษะใหม่ มีคำอธิบายและการสาธิตเป้าหมายของการเรียนรู้ มีแบบฝึกและข้อมูลย้อนกลับจนกระทั่งผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้จนถึงระดับเชี่ยวชาญ (Mastery) ลักษณะเด่นของวิธีการสอนนี้ คือ มีสิ่งสนับสนุนหรือมีตัวช่วยแนะแนวทางการเรียนของผู้เรียนตั้งแต่จุดเริ่ม จนกระทั่งกระบวนการเรียนสิ้นสุดลง นั่นหมายความว่า ครูจะกำกับและประทับประคองผู้เรียนให้เรียนรู้เนื้อหาของบทเรียนจนถึงระดับที่แน่ใจได้ว่าผู้เรียนเข้าใจสิ่งที่ครูสอน เกิดความรู้ ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในเนื้อหาใหม่ที่เรียนและสามารถนำเอาสิ่งที่เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้

วิธีการสอนที่ชัดเจนมีองค์ประกอบ 16 ประการ (Archer and Hughes, 2011) ดังนี้

1. เน้นสอนเนื้อหาแกนที่สำคัญ อันได้แก่ ทักษะ กลวิธี คำศัพท์สำคัญ แนวคิด และกฎเกณฑ์ที่จะเสริมสร้างศักยภาพให้กับผู้เรียนในอนาคต และตรงกับความต้องการของผู้เรียน

2. จัดเรียงลำดับทักษะต่าง ๆ ที่จะสอนอย่างสมเหตุสมผล โดยพิจารณาจากตัวแปรต่าง ๆ เช่น ความยากง่าย (สอนทักษะที่ง่าย ๆ ก่อนทักษะที่ยากขึ้น) ความถี่ในการใช้ (สอนทักษะที่ต้องใช้งานบ่อย ๆ ก่อนทักษะที่ไม่ค่อยได้ใช้งาน) สอนทักษะพื้นฐาน (Prerequisites) ของทักษะที่จะสอนก่อน จนมั่นใจว่าผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานเพียงพอแล้ว จึงเริ่มสอนทักษะที่เป็นเป้าหมายเป็นต้น

3. แบ่งทักษะและกลวิธีที่ซับซ้อนออกเป็นหน่วยการเรียนย่อย ๆ นั่นคือ การสอนตามลำดับขั้นตอนไปที่ละน้อย โดยครูแบ่งทักษะใหม่ที่ซับซ้อนออกเป็นหน่วยการเรียนย่อย ๆ เพื่อให้ผู้เรียนจะได้ไม่ต้องกังวลกับเนื้อหาที่มากเกินไป และลดภาระในการจำของผู้เรียน และหลังจากที่สอนหน่วยการเรียนย่อย ๆ เหล่านี้แล้ว จะมีการประมวลทักษะเหล่านี้เข้าด้วยกันในภายหลัง

4. ออกแบบบทเรียนให้มีจุดเน้นและเรียงลำดับเนื้อหาอย่างมีระบบ หมายความว่า มีการตรวจสอบให้แน่ใจว่าบทเรียนแต่ละบทมีจุดเน้นและมีการเรียงลำดับเนื้อหาอย่างมีระบบเพื่อจะได้ใช้เวลาในคาบเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด และไม่มีการออกนอกเรื่อง

5. เริ่มบทเรียนด้วยการชี้แจงถึงจุดประสงค์หรือเป้าหมายของบทเรียนและผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง โดยครูจะบอกผู้เรียนอย่างชัดเจนว่าต้องเรียนรู้อะไรและเพราะเหตุใดหัวข้อที่เรียนจึงมีความสำคัญ ทั้งนี้เพราะผู้เรียนจะบรรลุจุดประสงค์ของการเรียนได้ดีขึ้น หากเข้าใจจุดประสงค์ของการเรียนและผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง รวมถึงได้รับการชี้แนะจากครูเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้จากข้อมูลหรือวิธีการฝึกทักษะที่ครูเสนอแนะ

6. ทบทวนทักษะและความรู้เดิม ก่อนเริ่มลงมือสอนเนื้อหาใหม่ ทุกครั้งที่เรียนครูจะทบทวนเนื้อหาความรู้เดิมที่เรียนมาก่อนเพื่อเชื่อมโยงกับเนื้อหาใหม่ที่จะเรียน รวมทั้งตรวจสอบด้วยว่า ผู้เรียนมีทักษะและความรู้ที่จำเป็นเพื่อเรียนรู้ทักษะใหม่ที่จะสอนหรือไม่ด้วย

7. สาธิตการสอนในแต่ละขั้นตอน ในแต่ละครั้งที่สอน โดยครูจะสาธิตทักษะหรือกลวิธีเพื่อแสดงให้ผู้เรียนเห็นเป็นตัวอย่างว่าการลงมือปฏิบัติงานที่มอบหมายที่มีประสิทธิภาพนั้นเป็นอย่างไร

8. ใช้ถ้อยคำภาษาที่ชัดเจนและรัดกุม ไม่กำกวม และใช้ถ้อยคำที่ผู้เรียนคุ้นเคยและเข้าใจง่ายเพื่อลดความสับสนที่อาจเกิดขึ้น

9. มีการยกตัวอย่างที่ใช่ (Examples) และตัวอย่างที่ไม่ใช่ (Non-examples) จำนวนมากเพียงพอสำหรับใช้เปรียบเทียบกันเพื่อให้ผู้เรียนเกิดมีมโนทัศน์ของเรื่องที่สอนที่ชัดเจน ตัวอย่างที่ใช่จะแสดงให้เห็นถึงสถานการณ์ต่าง ๆ ที่มีการนำเอาสิ่งที่เรียนไปใช้ได้เหมาะสม ตัวอย่างที่ไม่ใช่ จะแสดงถึงสถานการณ์ที่มีการนำเอาสิ่งที่เรียนไปใช้อย่างไม่เหมาะสม

10. ให้ผู้เรียนทำแบบฝึกโดยให้แนวทางในการทำและให้ความช่วยเหลือในช่วงระหว่างที่ทำ: เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการทำงานที่มอบหมายตั้งแต่เริ่มต้นและสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง ครูจะกำกับไม่ให้ผู้เรียนเกิดความยากลำบากในการฝึก และให้คำแนะนำในการลงมือปฏิบัติ ครั้นเมื่อผู้เรียนเริ่มแสดงว่าเขาสามารถทำได้แล้ว ครูค่อย ๆ เพิ่มความยากของงานที่ให้ทำขึ้นเรื่อย ๆ และในเวลาเดียวกัน ก็ลดระดับการให้คำแนะนำให้น้อยลงตามลำดับ

11. ให้ผู้เรียนตอบสนองเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง: วางแผนการสร้างการปฏิสัมพันธ์ในระดับสูงระหว่างผู้เรียนกับครู โดยการใช้คำถาม เพราะการให้ผู้เรียนตอบคำถามบ่อย ๆ (เช่น การพูดตอบ การเขียนตอบหรือการให้แสดงท่าทาง) ช่วยให้ผู้เรียนมุ่งความสนใจไปที่เนื้อหาของบทเรียนมากขึ้น เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้อธิบายขยายความเกี่ยวกับหัวข้อเรื่องที่เรียน ช่วยให้ผู้เรียนสามารถตรวจสอบความรู้ ความเข้าใจของผู้เรียนเกี่ยวกับหัวข้อที่เรียน และช่วยให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นและเอาใจใส่ในบทเรียนมากขึ้น

12. ติดตามผลการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนของผู้เรียนอย่างใกล้ชิด: สังเกตและตั้งใจฟังคำตอบของผู้เรียนเพื่อที่ครูจะสามารถตรวจสอบได้ว่า ผู้เรียนได้เรียนรู้ถึงระดับที่ต้องการหรือไม่ และถ้าจำเป็น ครูอาจต้องปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนได้อย่างทันท่วงที หากผู้เรียนเกิดความเข้าใจผิดและทำงานที่มอบหมายไม่ได้ การตรวจสอบการปฏิบัติงานที่มอบหมายของผู้เรียนอย่างใกล้ชิดยังช่วยให้ครูคุณสามารถให้ข้อมูลย้อนกลับกับผู้เรียนได้ด้วยว่า เขาสามารถทำได้ดีมากขึ้นเพียงใดด้วย

13. ให้ข้อมูลย้อนกลับกับผู้เรียนพร้อมทั้งข้อเสนอแนะโดยทันที: ติดตามคำตอบของผู้เรียนให้เร็วที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้ และให้ข้อเสนอแนะทันที เพื่อที่ผู้เรียนจะได้มั่นใจในความสำเร็จของงานที่ได้รับมอบหมาย และลดโอกาสในการทำงานผิดพลาดลงได้

14. นำเสนอเนื้อหาที่สอนโดยใช้เวลาที่เหมาะสม: การนำเสนอหัวข้อเรื่องต่าง ๆ ของบทเรียนโดยการ
ใช้เวลาที่เหมาะสมจะทำให้การใช้เวลาในคาบเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด การใช้เวลาที่ไม่นานเกินไปจะช่วย
ให้ผู้เรียนไม่เกิดความเบื่อหน่ายหรือไม่เร็วเกินไปจนผู้เรียนตามไม่ทัน

15. ช่วยผู้เรียนจัดระเบียบความรู้: เมื่อเรียนเนื้อหาใหม่ ผู้เรียนหลายคนมีปัญหาไม่สามารถเชื่อมโยง
ความรู้เดิมเข้ากับเนื้อหาใหม่ที่จะเรียน หากผู้เรียนไม่มีทิศทางในการเรียน ผู้เรียนอาจพัฒนาโครงสร้าง
ความรู้ที่กระจัดกระจาย ไม่สมบูรณ์หรือผิดพลาดได้ ดังนั้น ครูต้องใช้เทคนิคการสอนที่ทำให้ผู้เรียนมองเห็น
ภาพรวมของเนื้อหาที่เรียน และเห็นความสัมพันธ์ของหัวข้อย่อย ๆ ของเนื้อหาที่เรียนได้อย่างชัดเจนขึ้น ซึ่ง
อาจทำได้โดยการใช้แผนผังความคิด (Concept map) หรือ ผังกราฟิก (Graphic organizers) ในการจัดระบบ
ข้อมูลที่ทำให้ผู้เรียนมองเห็นและเข้าใจได้ง่ายและสะดวกต่อการบูรณาการเนื้อหาเดิมกับเนื้อหาใหม่

16. ให้โอกาสผู้เรียนในการฝึกที่เพิ่มความยากขึ้นเรื่อย ๆ: เปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้ฝึกทักษะหลาย ๆ
ครั้ง และในแต่ละครั้งก็ให้เพิ่มความยากขึ้นเรื่อย ๆ โดยเพิ่มทักษะใหม่เข้ากับทักษะเดิมที่เรียนรู้แล้ว ทั้งนี้เพื่อ
เป็นการช่วยให้ผู้เรียนไม่ลืมทักษะเดิมและการทำซ้ำ ๆ ช่วยให้ผู้เรียนสามารถทำได้โดยอัตโนมัติด้วย

จะเห็นว่า วิธีการสอนที่ชัดเจนที่มีประสิทธิภาพสามารถพิจารณาได้จากการให้การสนับสนุนหรือ
ให้ความช่วยเหลือผู้เรียนในการเรียนรู้เป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง เริ่มตั้งแต่ การเลือกเนื้อหาที่เป็นแกน และ
แบ่งเนื้อหาออกเป็นหน่วยย่อยพร้อมทั้งจัดเรียงลำดับเนื้อหาที่สอนตามระดับความรู้ ความสามารถของผู้เรียน
อย่างเหมาะสม ส่วนการดำเนินการสอนในชั้นเรียนนั้น มีการอธิบายเกี่ยวกับจุดประสงค์ที่ชัดเจน มีการสาธิต
ทักษะที่เป็นตัวอย่างสำหรับผู้เรียนฝึก และตามด้วยการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนลงมือฝึกปฏิบัติ พร้อมทั้งการ
กำกับดูแลอย่างใกล้ชิด มีการให้ข้อมูลย้อนกลับและข้อเสนอแนะโดยทันที และการฝึกปฏิบัติของผู้เรียนจะ
ดำเนินการไปจนกระทั่งผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ

Rosenshine and Stevens (1986) ได้จัดรวมกลุ่มองค์ประกอบทั้ง 16 ประการดังกล่าวตามหน้าที่
ของการสอนได้ 6 กลุ่มดังนี้

1. การทบทวนเมื่อเริ่มบทเรียน

1.1 ทบทวนการบ้านและการเรียนรู้จากบทเรียนก่อนหน้า

1.2 ทบทวนทักษะพื้นฐานและความรู้เบื้องต้นที่จำเป็น

2. การนำเข้าสู่บทเรียน

2.1 บอกผู้เรียนเกี่ยวกับเป้าหมายของบทเรียน

2.2 แบ่งเนื้อหาที่สอนออกเป็นหัวข้อย่อย ๆ แล้วนำเสนอไปที่ละหัวข้อ พร้อมทั้งให้ผู้เรียน

ฝึกปฏิบัติหลังจากการนำเสนอในแต่ละหัวข้อ

2.3 สาธิตการใช้กลวิธีและกระบวนการต่าง ๆ

2.4 ให้ตัวอย่างที่ใช่ (Examples) และตัวอย่างที่ไม่ใช่ (Non-examples)

2.5 ใช้ถ้อยคำภาษาที่ชัดเจน

2.6 หลีกเลี้ยงการออกนอกประเด็น

3. การฝึกปฏิบัติตามการชี้แนะ

3.1 ให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติอย่างเพียงพอ จนถึงระดับที่ผู้เรียนจะสามารถฝึกปฏิบัติได้ด้วยตนเอง

3.2 ให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจว่าการฝึกปฏิบัติถูกต้อง และฝึกได้อย่างถูกต้องประมาณ 80%

3.3 ให้ข้อมูลย้อนกลับและข้อเสนอแนะที่ทันการณ์ พร้อมทั้งให้แนวทางในการปฏิบัติ และการอธิบายเพิ่มเติมตามความจำเป็น

3.4 ให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติต่อไปอย่างต่อเนื่อง จนกว่าสามารถฝึกทำได้อย่างคล่องแคล่วจนเป็นอัตโนมัติ

4. การตรวจสอบ แก้ไข ปรับปรุงการฝึกปฏิบัติของผู้เรียนและให้ข้อมูลย้อนกลับ

4.1 สิ่ง que ผู้เรียนทำผิดจะบ่งบอกว่าผู้เรียนจะต้องฝึกปฏิบัติเพิ่มขึ้นอีก ถ้าจำเป็น ครูอาจสอนใหม่ได้

4.2 การฝึกปฏิบัติตามการชี้แนะและการแก้ไขจะต้องทำต่อเนื่องไปจนกว่าครูรู้สึกว่าคุณเรียนได้บรรลุผลตามจุดประสงค์แล้ว

5. การฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง

5.1 กำกับความพยายามในการฝึกปฏิบัติของผู้เรียนตั้งแต่แรกเริ่ม

5.2 ให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติต่อไปจนกว่าจะเกิดทักษะขึ้นได้โดยอัตโนมัติ

6. การทบทวนรายสัปดาห์และรายเดือน เป็นการทบทวนสิ่งที่เรียนมาแล้วอย่างเป็นระบบ รวมทั้งทบทวนงานที่ทำการบ้านด้วย มีการทดสอบย่อยเป็นระยะ และหากจำเป็น ก็ต้องสอนซ้ำ

ส่วน Archer & Hughes (2011) และ Knight (2012) ระบุลักษณะเฉพาะของวิธีการสอนที่ชัดเจน ดังนี้

1. ครูเลือกขอบข่ายเนื้อหาสำหรับการเรียนรู้ของผู้เรียน
2. ครูกำหนดเกณฑ์ของการประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของผู้เรียน
3. ครูแจ้งเกณฑ์ของการประสบความสำเร็จให้ผู้เรียนทราบก่อนเรียน
4. ครูระบุแนวทางหรือวิธีการใช้ความรู้/ทักษะในการทำกิจกรรมการเรียนรู้
5. ครูประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน
6. ครูให้โอกาสในการปรับปรุง แก้ไขผลงานเพื่อที่ผู้เรียนจะเพิ่มพูนความรู้/ทักษะ (หากจำเป็น)
7. ครูสรุปสิ่งที่เรียนในตอนท้ายของบทเรียน

ตัวอย่างวิธีการสอนเฉพาะอย่าง ที่ดัดแปลงมาจากวิธีการสอนที่ชัดเจนนี้ ได้แก่ การเรียนรู้แบบร่วมมือที่บูรณาการการอ่านและความเข้าใจ (Cooperative Integrated reading and comprehension-CIRC) ส่วนวิธีการสอนคณิตศาสตร์ ได้แก่ วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Team Accelerated Instruction) หรือวิธี

สอนในสาระวิชาต่าง ๆ ที่เน้นสอนกลวิธีการคิด (Cognitive strategies) ได้แก่ วิธีสอนแบบเพื่อนสอนเพื่อน (Reciprocal Teaching) ที่อาศัยการถามคำถามและการสรุปความเป็นหลักและใช้วิธีเรียนเป็นกลุ่มย่อย

สรุปความว่า วิธีการสอนที่ชัดเจนที่มีประสิทธิภาพที่นำไปใช้ในชั้นเรียนควรมีลักษณะเฉพาะดังต่อไปนี้

1. การจัดการเรียนรู้ที่ออกแบบและวางแผนมาเป็นอย่างดี มีจุดประสงค์ที่ชัดเจนที่ผู้เรียนรับรู้ กำหนดขอบเขตและการจัดลำดับเนื้อหาที่เหมาะสมตามที่ควรจะเป็น
2. การจัดการเรียนรู้ที่ให้โอกาสอย่างเพียงพอสำหรับผู้เรียนที่จะประสบความสำเร็จตามจุดประสงค์ได้
3. การสอนให้ผู้เรียนเรียนรู้จนถึงระดับเชี่ยวชาญ (Mastery)
4. การสอนความรู้/ทักษะพื้นฐานที่เป็นแกน (Big ideas)

ด้านที่ 2. การบริหารจัดการชั้นเรียน การบริหารจัดการชั้นเรียนเป็นเรื่องสำคัญมาก และเป็นประเด็นที่ผู้คนทั้งหลายให้ความสนใจมากที่สุดเรื่องหนึ่ง (Evertson & Weinstein, 2013) เนื่องจากว่าการจัดการเรียนรู้ที่ดีจะเป็นไปไม่ได้ ถ้าหากการบริหารจัดการชั้นเรียนไม่มีประสิทธิภาพ ที่ส่งทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เช่น ผู้เรียนไม่มีระเบียบวินัย ไม่แสดงความเคารพ เชื้อพังซึ่งกันและกัน ไม่มีกฎ ระเบียบที่เหมาะสมสำหรับใช้เป็นแนวทางกำกับความประพฤติของผู้เรียนในชั้นเรียน ห้องเรียนใดที่สับสนวุ่นวายเป็นเหตุให้ครูสอนไม่ได้ ผู้เรียนก็จะถูกรบกวนจนเรียนไม่ได้เช่นกัน

การบริหารจัดการชั้นเรียนที่ดี หมายถึง

1. การสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยสำหรับผู้เรียนทุกคน
2. การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและมีความผูกพันต่อกันของทั้งครูและผู้เรียน
3. การทำความเข้าใจกับสภาพร่างกายและความเชื่อเกี่ยวกับตนเองของผู้เรียน
4. การทำความเข้าใจในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล
5. การส่งเสริมให้ผู้เรียนรักที่จะเรียนรู้และประสบความสำเร็จ
6. การนำเสนอการเรียนการสอนที่น่าสนใจ
7. การกำกับการระเบียบวินัยที่คงเส้นคงวาและเป็นธรรม
8. การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันที่ดี
9. การกำหนด กฎ กติกาของห้องเรียนที่ง่ายและชัดเจน
10. การระบุแนวทางป้องกันที่เหมาะสมสำหรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

Marzano, Marzano, Pickering (2003) สรุปจากผลการวิจัยว่า การบริหารจัดการชั้นเรียนที่ดีเป็นปัจจัย 1 ใน 5 ที่ส่งผลต่อการประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ของผู้เรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553: 13) กำหนดตัวบ่งชี้ 3 ประการและพฤติกรรมของการบริหารจัดการชั้นเรียนที่มีประสิทธิภาพที่สอดคล้องกัน ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงตัวบ่งชี้ 3 ประการและรายการพฤติกรรมของการบริหารจัดการชั้นเรียนที่มีประสิทธิภาพ

ตัวบ่งชี้	รายการพฤติกรรม
1. จัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ความสุข และความปลอดภัยของผู้เรียน	1. จัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน และภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 2. ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้เรียน 3. ตรวจสอบสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องเรียนให้พร้อมใช้และปลอดภัยอยู่เสมอ
2. จัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสารประจำชั้น/ประจำวิชา	1. จัดทำข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียนเป็นรายบุคคลและเอกสารประจำชั้นอย่างถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน 2. นำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพ
3. กำกับดูแลชั้นเรียน รายชั้น/รายวิชา	1. ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎ กติกา ข้อตกลงในชั้นเรียน 2. แก้ปัญหา/พัฒนาผู้เรียนด้านระเบียบวินัยโดยการสร้างวินัยเชิงบวกในชั้นเรียน 3. ประเมินการกำกับดูแลชั้นเรียน และนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนา

1. จัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน

1.1 จัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน และภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การจัดที่นั่งในห้องเรียนส่งผลต่อการเรียนการสอนและการมีปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน เช่น ถ้าให้ผู้เรียนเลือกที่นั่งกันเอง เขาจะเลือกนั่งใกล้ ๆ กับเพื่อนสนิท ผู้เรียนที่นั่งหน้าชั้นจะได้รับการเสริมแรงจากครูมากกว่าผู้ที่นั่งหลังชั้น เพราะคนที่นั่งหน้าชั้นมีแนวโน้มที่จะตอบคำถาม แสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมในกิจกรรมมากกว่าคนที่นั่งหลังห้อง เมื่อเป็นเช่นนี้ ครูควรมีกลวิธีในการจัดที่นั่งให้กับผู้เรียน โดยคำนึงถึง ระยะห่างระหว่างโต๊ะเรียน ความสะดวกในการเคลื่อนที่ไปมาของนักเรียนภายในห้องและ สิ่งภายนอกห้องเรียนที่อาจรบกวนสมาธิในการเรียนของผู้เรียน เป็นต้น

1.2 ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้เรียน ถ้าต้องการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียน ครูจะต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและผู้เรียนให้เกิดขึ้น

ข้อเสนอแนะในเรื่องนี้ คือ การพูดคุยกับนักเรียนอย่างเป็นรูปธรรม ให้มีความสมดุลระหว่างการยกย่อง ชมเชยกับเสนอแนะให้มีการแก้ไข ซึ่งแนะทางเลือกสำหรับการมีพฤติกรรมที่เหมาะสมของผู้เรียน และครูต้องทำความเข้าใจให้ได้ว่าความแตกต่างระหว่างบุคคลส่งผลกระทบต่อการใช้ปฏิสัมพันธ์ต่อกันของผู้เรียนและครู

1.3 ตรวจสอบสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องเรียนให้พร้อมใช้และปลอดภัยอยู่เสมอ ครูอาจตรวจสอบให้แน่ใจว่าวัสดุอุปกรณ์การเรียนสำหรับนักเรียนพร้อมใช้งาน โดยครูสามารถสร้างกฎ ระเบียบ สำหรับการใช้ การส่งคืนและการจัดเก็บวัสดุ อุปกรณ์การเรียนให้เป็นระเบียบและไม่สับสน เช่น 1) การกำหนดพื้นที่บนห้องหรือชั้นวางวัสดุสิ้นเปลือง หนังสือแบบเรียน พจนานุกรมและสมุดการบ้านการมอบหมาย ชั้นเรียนและการบ้าน 2) กำหนดระเบียบการยืม 3) กำหนดหน้าที่ให้ผู้เรียนแจกจ่ายเอกสาร อุปกรณ์การเรียน ในแต่ละวันหรือแต่ละรายวิชา และมีการหมุนเวียนกันไปเพื่อให้ทุกคนได้มีส่วนร่วม การวางแผนของครู เกี่ยวกับการเลือกและการแจกจ่ายเอกสาร วัสดุ อุปกรณ์การเรียนไว้ก่อนล่วงหน้าช่วยเพิ่มเวลาการทำ กิจกรรมการเรียนของผู้เรียนในชั้นเรียนได้มากขึ้นและทำให้คาดการณ์เกี่ยวกับสภาพห้องเรียนได้ถูกต้อง

2. จัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสารประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา

2.1 จัดทำข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียนเป็นรายบุคคลและเอกสารประจำชั้นเรียนอย่างถูกต้อง ครบถ้วนเป็นปัจจุบัน ครูต้องตอบสนองความต้องการของนักเรียนกลุ่มต่าง ๆ เช่น ผู้เรียนที่ไม่ได้อาศัยอยู่กับพ่อแม่ ผู้เรียนที่ซึมเศร้า ผู้เรียนที่ก้าวร้าว ผู้เรียนที่มีปัญหาทางด้านสุขภาพ ผู้เรียนที่มีร่างกายผิดปกติ ผู้เรียนที่เป็นเด็กพิเศษ ฯลฯ

2.2 นำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพ เช่น นำไปใช้ในการทำ กรณีศึกษา ใช้ในการทำวิจัยในชั้นเรียน ใช้ในการทำโครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งเป็นรายคนและกลุ่ม

3. กำกับดูแลชั้นเรียนรายชั้น/รายวิชา

3.1 ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎ กติกา ข้อตกลงในชั้นเรียน กฎ กติกาในห้องเรียนควรเชื่อมโยงกับผลที่จะเกิดขึ้นตามมาในเชิงบวกและไม่ควรรวมเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการลงโทษ นอกจากนั้น กฎ กติกาควรจัดตั้งขึ้นในช่วงต้นปีการศึกษา ตัวอย่างของ กฎ กติกาของห้องเรียนที่มี ประสิทธิภาพ มีดังนี้

1) ระบุกฎในเชิงบวกและอนุญาตให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนด กฎ กติกาของห้องเรียน โดยมีการอภิปรายร่วมกันของครูและผู้เรียน ซึ่งในการอภิปรายนั้นควรเริ่มต้นด้วยการระบุ กฎความ ปลอดภัยสำหรับทุกคนและหลักการและเหตุผลที่ควรมีกฎ กติกาดังกล่าว รวมทั้งผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นหาก มีการละเมิด

2) จำนวนของกฎ กติกา ไม่ควรมีมากเกินไปและควรระบุในเชิงบวก กะทัดรัด ชัดเจน เช่น

ก) กำหนดให้มีกฎ กติกา ไม่เกิน 7 ข้อ เพราะถ้ามีมากไปกว่านี้ ครูอาจกำกับให้ทุกคนปฏิบัติตามไม่ได้

ข) ให้มีกฎ กติกา 4-5 ข้อที่เป็นการแสดงพฤติกรรมในทางบวก

3) แสดงกฎ กติกาไว้ในที่เด่นมากพอที่ทุกคนมองเห็นได้อย่างชัดเจน และสอนกฎ กติกาเหล่านี้ เหมือนกับการสอนเนื้อหาอื่น ๆ และเมื่อเริ่มต้นเรียนในแต่ละสัปดาห์ และครูควรใช้เวลาสำหรับการสอนกฎ กติกาเหล่านี้เสมอ

4) กำกับผู้เรียนให้มีการปฏิบัติตามกฎ กติกาที่กำหนดไว้ ในกรณีที่มีปัญหาเกิดขึ้น ครูต้องถามตนเองว่า ผู้เรียนเชื่อว่า เขาสามารถจะทำตามกฎ กติกาได้หรือไม่ และครูได้กำกับให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติตามกฎ กติกาดังกล่าวมากพอแล้วหรือไม่

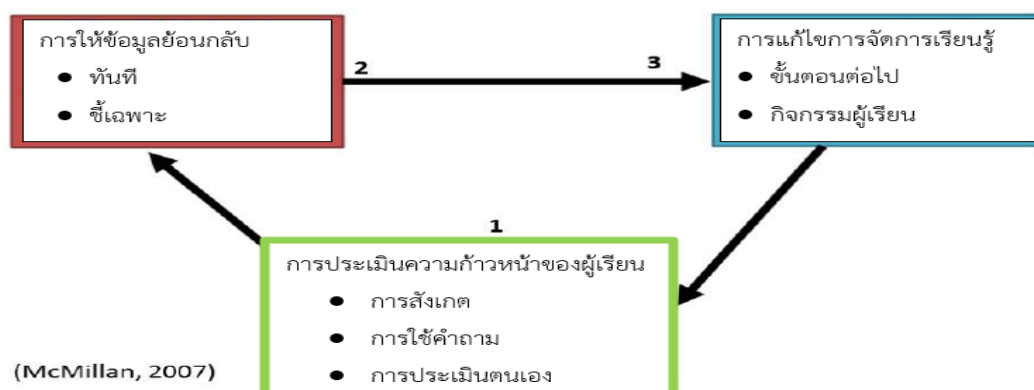
3.2 แก้ปัญหา/พัฒนาผู้เรียนด้านระเบียบวินัยโดยการสร้างวินัยเชิงบวกในชั้นเรียน ในห้องเรียน ครูส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมเชิงบวก ครูเลือกใช้วิธีการเสนอแนะแนวทางในการเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนให้เหมาะสม แทนที่จะใช้วิธีการตำหนิ และนักเรียนจะได้รับทางเลือกที่หลากหลายในการปฏิบัติตามกฎ กติกาของห้องเรียนตามที่กำหนดไว้

3.3 ประเมินการกำกับดูแลชั้นเรียน และนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนา ครูต้องเรียนรู้ที่จะสังเกตและจำแนกพฤติกรรมที่เป็นปัญหากับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้เรียน รวมทั้งสาเหตุที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาดังกล่าว ยกตัวอย่างเช่น ปัญหาพฤติกรรมที่ไม่รุนแรง แต่อาจรบกวนกิจกรรมการเรียนรู้ได้นั้น อาจเกิดจากกระบวนการสอนของครูที่ไม่ดี ถ้าเป็นเช่นนั้น ครูอาจสะท้อนคิดและพิจารณาแนวทางการสอนของตนเองใหม่ หรือ ในกรณีที่ครูให้ผู้เรียนทำกิจกรรมการเรียนรู้เป็นกลุ่ม แล้วผู้เรียนบางคนมีพฤติกรรมที่ไม่สนใจในกิจกรรมนั้นและไม่เข้าไปมีส่วนร่วม ครูอาจควบคุมพฤติกรรมที่มีปัญหานั้น โดยการตรวจสอบให้แน่ใจว่าสภาพที่นั่งไม่แออัด และสมาชิกทุกคนในกลุ่มมีบทบาทหน้าที่ส่วนตนก็อาจแก้ไข ปัญหาได้ การป้องกันพฤติกรรมที่มีปัญหาเป็นส่วนสำคัญของการบริหารจัดการพฤติกรรมของผู้เรียนในห้องเรียน

ด้านที่ 3. การวัดผลระหว่างเรียน (Formative assessment)

แนวคิดเกี่ยวกับการวัดผลในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก ในอดีต การวัดผล เช่น การทดสอบย่อย การสอบปลายภาคถือว่าเป็นวิธีที่ดีที่สุดในการจูงใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน แต่ทว่า คำว่า การวัดผลหรือการทดสอบกลายเป็นคำที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความกลัวและเกิดความหวาดหวั่นว่าจะ “ได้” หรือ “ตก” ทำให้การวัดผลไม่ได้เป็นการวัดผลเพื่อการเรียนรู้ แต่กลับทำให้ผู้เรียนกลัวที่จะสอบตก และส่งผลต่อเนื่องทำให้ผู้เรียนเกิดความไม่มั่นใจในตนเอง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่งผลต่อผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนั้น ครูจะต้องปรับเปลี่ยนแนวคิดเกี่ยวกับการวัดผลเพื่อไม่ให้เกิดผลกลายเป็น การทำโทษผู้เรียนถ้าเขาทำข้อสอบไม่ได้

แต่ในปัจจุบัน แนวคิดใหม่ของการวัดผล พิจารณาว่า การวัดผลเป็นการเก็บรวบรวม ข้อมูลต่าง ๆ ที่นำไปสู่การพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนั้น การวัดผลจะเป็นเทคนิควิธีอย่างหนึ่งที่ช่วยให้ ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น (Stiggins, 2005) โดยที่ครูทำการวัดผลระหว่างเรียนอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอเพื่อ ตรวจสอบผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตลอดระยะเวลาของการเรียนการสอน เพื่อกำกับความก้าวหน้าและ พัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน การวัดผลระหว่างเรียนจึงกลายเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการส่งเสริมความสำเร็จ ของผู้เรียนและครู และใช้เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาความเป็นเลิศของโรงเรียน (Shepard et al., 2005)

ภาพที่ 1 กระบวนการของการวัดผลระหว่างเรียน

ในการจัดการเรียนรู้ในแต่ละบทเรียน ครูสามารถประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้หลายวิธี เช่น การ สังเกต การใช้คำถามและการให้ผู้เรียนประเมินตนเอง จากการประเมินดังกล่าว ผู้เรียนได้รับข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ในทันทีและตรงจุด และนี่คือ องค์ประกอบหลักของการวัดผลระหว่างเรียน Hattie (2009) ระบุว่า การให้ข้อมูลย้อนกลับในการจัดการเรียนรู้เป็นเครื่องมือที่ทรงคุณภาพมากที่สุดสำหรับการพัฒนา ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน ต่อจากนั้น ครูนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการ สอนและปรับกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสำเร็จของผู้เรียน

Fuchs & Fuchs (1986) ระบุว่า การวัดผลระหว่างเรียนมีหลักการในทางปฏิบัติ ดังนี้

1. การวัดผลการปฏิบัติงานของผู้เรียนควรกระทำอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งบทเรียนจะช่วยให้คุณได้รับรู้ ข้อมูลเชิงลึกกว่า ผู้เรียนคนใดประสบความสำเร็จตามจุดประสงค์และคนใดยังมีปัญหา เพราะการทำเช่นนี้จะ ช่วยให้คุณสามารถรวบรวมและเก็บรักษาข้อมูลที่ได้รับจากการวัดผลระหว่างเรียนอย่างไม่เป็นทางการและเป็นทางการไว้ได้

2. การแสดงผลข้อมูลในรูปแบบของกราฟิกจะเป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์สำหรับการวัดผลระหว่างเรียน เพราะสามารถสังเกตเห็นได้ง่ายและชัดเจน

3. การวิเคราะห์ข้อมูลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้เพื่อใช้ในการพิจารณาตัดสินใจในเรื่องการแก้ไขหรือปรับปรุงการเรียนรู้ของผู้เรียนในทันที ก่อนที่ทุกอย่างจะสายเกินไป โดยเฉพาะกลุ่มผู้เรียนที่เรียนช้า

สรุปว่า การวัดผลระหว่างเรียนเป็นสิ่งจำเป็น สำหรับการพัฒนาผู้เรียนในการเรียนรู้ โดยที่ครูควรรู้ใช้กระบวนการของการวัดผลระหว่างเรียนอย่างเป็นระบบและตามขั้นตอนทั้ง 3 ขั้นตอน และเมื่อได้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนมาแล้ว ควรจัดทำให้อยู่ในรูปแบบที่สามารถมองเห็นได้ง่าย เพื่อจะได้สะดวกต่อการนำไปใช้

ด้านที่ 4. สมรรถนะในด้านทักษะชีวิตส่วนตัวของคุณ

ครูที่เป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียนจะสามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจในการเรียนได้มาก ครูบางคนสามารถ กระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถประสบผลสำเร็จในสิ่งที่ผู้เรียนเองก็คาดไม่ถึงว่าตนเองจะทำได้ ครูเหล่านี้ คือ ครูผู้มีสมรรถนะในด้านทักษะชีวิตต่าง ๆ ที่สามารถช่วยเกื้อหนุนผู้เรียนให้เรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

ตัวอย่างของทักษะชีวิตที่จำเป็นของครูผู้ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ ได้แก่

1. การตั้งความคาดหวังในการเรียนรู้ของผู้เรียนที่สูง แต่ผู้เรียนสามารถประสบความสำเร็จได้
2. การสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรักที่จะเรียน
3. การรับฟังผู้อื่นด้วยความตั้งใจและจริงใจที่จะทำความเข้าใจ
4. การรู้จักยืดหยุ่นและมีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ ๆ
5. การแสดงความเห็นอกเห็นใจ
6. การรับรู้ถึงความรู้สึกของผู้เรียนได้รวดเร็ว
7. การสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิดในระดับสูง รวมทั้งมีทักษะด้านการสอน
8. คิดถึงผู้เรียนในทางบวก

ผลการวิจัยให้ข้อมูลในเรื่องสมรรถนะในด้านทักษะชีวิตส่วนบุคคลของคุณไว้ว่า สมรรถนะของคุณในด้านนี้ช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียนกับครู และความสัมพันธ์ที่ดีนี้ส่งผลต่อผลการเรียนรู้ของผู้เรียนและการพัฒนาบรรยากาศการเรียนรู้ในชั้นเรียนเพราะสามารถลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนได้ (Marzano, Marzano & Pickering, 2003)

บทสรุป

บทความนี้แสดงให้เห็นว่า คุณภาพการศึกษาส่วนหนึ่งที่สำคัญขึ้นอยู่กับสมรรถนะของคุณ ดังนั้น การพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มีประสิทธิผลจำเป็นต้องพัฒนาครูให้มีสมรรถนะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ครูอย่างน้อย คือ ครูต้องได้รับการพัฒนาในสมรรถนะ 4 ประการ ต่อไปนี้ คือ การสอนในชั้นเรียน การบริหารจัดการชั้นเรียน การวัดผลระหว่างเรียนและสมรรถนะด้านทักษะชีวิตส่วนตัว เพราะสมรรถนะเหล่านี้ของคุณส่งผลต่อผลการเรียนรู้ของผู้เรียนมากที่สุด ส่วนแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะครูนั้นเป็นสิ่งที่ต้องศึกษาค้นคว้าต่อไป แต่ในฐานะที่ผู้เขียนอยู่ในวงการการศึกษามีความคิดเห็นว่า สถาบันการศึกษาที่ทำหน้าที่ผลิต

ครูควรมุ่งมั่นตั้งใจในการพัฒนาสมรรถนะทั้ง 4 ด้านนี้ให้กับนิสิต นักศึกษาในสถาบันของตนในระดับที่เชี่ยวชาญ (Mastery) โดยเริ่มต้นจากการคัดสรรนักศึกษาครูผู้ที่มีความสามารถที่ดีที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ เข้ามารับการฝึกฝนอบรม โดยใช้แนวทางการสอนที่เชื่อถือได้ว่าเป็นวิธีการสอนที่ดีที่สุด

บรรณานุกรม

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *คู่มือการประเมินสมรรถนะครู*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- Archer, A. L., & Hughes, C. A. (2011). *Explicit instruction: Efficient and effective teaching*. New York, NY: Guilford Publications.
- Babu, S., & Mendro, R. (2003). *Teacher accountability: HLM-based teacher effectiveness indices in the investigation of teacher effects on student achievement in a state assessment program*. Presented at the annual meeting of the American Educational Research Association (AERA), Chicago, IL.
- European Commission. (2018). *Education and Training Monitor 2018*. Luxembourg Factsheet.
- Evertson, C. M., & Weinstein, C. S. (Eds.). (2013). *Handbook of classroom management: Research, practice, and contemporary issues*. New York, NY: Routledge.
- Hattie, J., (2009). *Visible learning: A synthesis of over 800 meta-analyses related to achievement*. New York, NY: Routledge.
- Knight, J. (2012). *High-impact instruction: A framework for great teaching*. Thousand Oaks, CA: Corwin Press.
- Marzano, R. J. (with Marzano, J. S., & Pickering, D. J.). (2003b). *Classroom management that works*. Alexandria, VA: ASCD.
- McMillan, James H. & Sally Schumacher. (2007). *Research in Education*. New York: Longman.
- McKinsey Report (2007) How the World's Best-Performing School Systems Come out on Top. <http://alamin99.wordpress.com/2008/02/22/mckinsey-report/>
- Rosenshine, B. & Stevens, R. (1986). Teaching functions. In M.C. Wittrock (Ed.) *Handbook of Research on Teaching*, 3rd Edition. New York, Macmillan.
- Sanders, W. L., & Rivers, J. C. (1996). *Cumulative and residual effects of teachers on future student academic achievement*. Knoxville, TN: University of Tennessee Value-Added Research and Assessment Center.

- Shepard, L., Hammerness, K., Darling-Hammond, L., Rust, F., Snowden, J. B., Gordon, E., Gutierrez, C., & Pacheco, J. (2005) *Assessment*. In Darling-Hammond, L. & Bransford, J. (Eds) *Preparing Teachers for a changing world: What teachers should know and be able to do*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Slavik, M. (2008). Teachers' Competences. Institute of Education and Communication. University of Life Sciences Prague, Czech. <https://www.slideshare.net/gueste538c3/teachers-competences>. (Retrieved on 25th January, 2021)
- Wenglinsky, H. (2002). *How schools matter: The link between teacher classroom practices and student academic performance*. Education Policy Analysis Archives, 10(12).
- Yorke, M. (2006) *Employability in Higher Education: What it is – What it is Not*. Learning and Employability Series One. York: Higher Education Academy.